

BẢO HIỂM XÃ HỘI VIỆT NAM

TIỂU ĐỀ ÁN:

HOÀN THIỆN QUY CHẾ CHI BẢO HIỂM XÃ HỘI

CHỦ NHIỆM: TRẦN ĐỨC NGHIÊU

Hà Nội - 2005

6314
1/3/07

NHẬN XÉT TIỂU ĐỀ ÁN: HOÀN THIỆN QUY CHẾ CHI BHXH

Chủ nhiệm tiểu đề án: Trần Đức Nghiêu,

Trưởng Ban quản lý chi BHXH

Sau khi đọc xong toàn văn bản tổng hợp kết quả nghiên cứu tiểu đề án: Hoàn thiện quy chế chi BHXH, tôi xin có một số nhận xét sau đây:

1) Ưu điểm của tiểu đề án:

1) Tiểu đề án đã tổng hợp khá đầy đủ các văn bản của các ngành, các cấp, của BHXH Việt Nam ban hành liên quan đến quy chế chi BHXH. Đồng tình với nhận định của tiểu đề án đánh giá về quy chế quản lý chi BHXH được trình bày ở trang 6-7, trang 32.

2) Tiểu đề án đã trình bày khá cụ thể và rõ ràng 6 nội dung cụ thể về chi trả lương hưu, trợ cấp BHXH hàng tháng được trình bày từ trang 8-19. Đặc biệt ở nội dung thứ 2 quy trình chi trả lương và trợ cấp BHXH hàng tháng, tiểu đề án đã trình bày khá rõ quy trình thực hiện chi trả, trách nhiệm và sự phối hợp giữa các phòng của BHXH tỉnh và BHXH huyện trong việc thực hiện công tác chi trả. Về phương thức chi trả, tiểu đề án đã nêu được những ưu nhược điểm của 2 phương thức: chi trả trực tiếp và gián tiếp.

Về quản lý đối tượng di chuyển tạm vắng, tạm trú, đây là nội dung được cải tiến trong công tác chi trả được thực hiện từ năm 2004, nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho đối tượng hưởng lương hưu tạm vắng nơi cư trú từ 3 tháng trở lên có nhu cầu lĩnh lương hưu tại nơi tạm trú. Nội dung này phù hợp với thực tế, cần phải được tiếp tục triển khai.

3) Quy trình, nội dung chi trả trợ cấp 1 lần được trình bày từ trang 19 – 23; qui trình chi trả trợ cấp ốm đau, thai sản và nghỉ dưỡng sức. Cách trình bày các nội dung này cũng rõ ràng, dễ hiểu.

4) Tiểu đề án đã trình bày được những ưu điểm, nhược điểm của quy trình hiện hành về quản lý chi BHXH. Về cơ bản, những nhược điểm của quy trình quản lý chi BHXH đã được tiểu đề án đưa ra các biện pháp khắc phục. Cách trình bày này là lôgic. Ví dụ tồn tại ở trang 37 có ghi: ở một số địa phương hiện nay vẫn còn tình trạng báo giảm chậm đối tượng chết, vi phạm pháp luật, đối tượng không còn điều kiện hưởng...do cán bộ BHXH hoặc đại lý còn nể nang, chưa làm hết trách nhiệm...thì trang 43 tiểu đề án đề xuất biện pháp khắc phục là: niêm yết danh sách của đối tượng được hưởng cho từng phường xã, để các đối tượng tự kiểm tra lẫn nhau...

5) Thành công rõ nét nhất là tiểu đề án đã dự thảo được văn bản sửa đổi bổ sung một số điều quy định về quản lý chi trả các chế độ BHXH bắt buộc ban hành kèm theo Quyết định số 1184/QĐ-BHXH-BC ngày 26/9/2003 của BHXH Việt Nam.

II) Về tồn tại:

Tuy nhiên tiểu đề án cũng còn một số tồn tại sau đây:

1) Một số nhận định còn chung chung, chưa rõ nên không đề ra được các biện pháp khắc phục, ví dụ ở trang 37 nhận định tồn tại, đoạn 2 trang 37: “ở một số địa phương...danh sách chi trả”

2) Mục tiêu của tiểu đề án là đánh giá thực trạng quy chế quản lý chi, trong đó có cả chính sách và biện pháp tổ chức thực hiện, nhưng tiểu đề án chưa trình bày rõ các nội dung trong quy chế, nặng về trình bày quy trình, phần quy chế ở trang 45 còn chung chung chưa rõ. Nhưng theo chúng tôi đây là đề án cải cách hành chính nên tiểu đề án đi sâu vào nội dung quy trình được thể hiện ở bản dự thảo sửa đổi bổ sung quyết định 1184.

3) Các mẫu biểu của Ban chi đưa ra có nhiều tiêu thức được thể hiện bằng các cột, dòng trong các bảng biểu là không cần thiết. Các tiêu thức này lẽ ra phải bỏ để đơn giản hoá các bảng biểu và giảm công việc của địa

phương. Ví dụ cột 4, 11, 14, 15 biểu số 4A-CBH... Biểu 4B-CBH, 4B1-CBH, SO2-CBH... cũng có các cột thức tương tự.

Tóm lại: tuy còn một số vấn đề tồn tại, nhưng cơ bản tiểu đề án đã đạt được mục tiêu đề ra. Đề nghị Hội đồng cho nghiệm thu. Và đề nghị tập thể tác giả tiếp tục nghiên cứu đề xuất các tiêu thức cần thiết cho công tác quản lý chi BHXH, phục vụ công tác cải cách hành chính trong ngành.

Người nhận xét

Bùi Văn Hồng

NHẬN XÉT CHUYÊN ĐỀ KHOA HỌC

“Hoàn thiện quy chế chi bảo hiểm xã hội ”

Sau khi đọc Tiểu đề án “*Hoàn thiện quy chế chi BHXH*” do cử nhân Trần Đức Nghiêu làm chủ nhiệm, tôi có nhận xét như sau:

1. sự cần thiết của Tiểu đề án

Chi trả lương hưu và các chế độ trợ cấp BHXH là một trong những nhiệm vụ chủ yếu của Ngành BHXH, làm tốt công tác này cũng có nghĩa là cùng một lúc đạt được 2 mục tiêu: *thứ nhất*, đảm bảo quyền lợi của người hưởng lương hưu và trợ cấp BHXH; *thứ hai*, sử dụng và quản lý có hiệu quả quỹ BHXH. Hai mục tiêu trên cũng chính là những yêu cầu mà công tác chi trả phải đạt được. Để đạt được các mục tiêu trên, đòi hỏi công tác chi trả phải được quy định cụ thể theo một quy trình khoa học, sát thực tiễn, từ khâu chi trả đến khâu quản lý đối tượng trước và sau chi trả. Từ khi thành lập đến nay, BHXH Việt Nam đã có khá nhiều văn bản quy định về công tác này nhưng chưa có một đánh giá cụ thể về tính hiệu quả của các quy định hiện hành để từ đó sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện quy trình chi trả. Vì các lý do trên, theo tôi việc nghiên cứu để hoàn thiện quy chế chi trả BHXH do Cử nhân Trần Đức Nghiêu làm chủ nhiệm là cần thiết, nó có cả ý nghĩa về lý luận và thực tiễn nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động của Ngành nói chung và hoạt động chi trả nói riêng.

2. Kết cấu nội dung của Tiểu đề án

Tiểu đề án được kết cấu làm 3 phần

Phần I. Thực trạng về công tác quản lý chi các chế độ. Phần này được tác giả trình bày trong 25 trang từ trang 3 - trang 28

Phần II. Đánh giá về công tác quản lý chi BHXH trong những năm qua được trình bày trong 14 trang từ trang 29 - 42

Phần III. Một số đề xuất, kiến nghị được trình bày trong 7 trang từ trang 43- 49

Về kết cấu với một Tiểu đề án được phân ra 3 phần như vậy là hợp lý. Tuy nhiên, nếu Tiểu đề án có phân mở đầu và phân kết luận thì sẽ đảm bảo thể thức và tính logic hơn; mặt khác đã là một công trình nghiên cứu khoa học thì sự thiếu vắng 2 mục trên sẽ làm giảm đi rất nhiều tính lý luận của công trình nghiên cứu.

3. Những đóng góp của Tiểu đề án

- **Trong phần I.** Tiểu đề án đã hệ thống được những văn bản liên quan đến công tác chi trả của Chính phủ, các Bộ chức năng và của BHXH Việt Nam. Với 10 văn bản của Chính phủ, 6 văn bản của các Bộ, Liên bộ và 14 văn bản của BHXH Việt Nam đã cho thấy đây là công tác được Chính phủ và toàn ngành rất quan tâm. Thông qua những văn bản pháp quy trên, Tiểu đề án đã sơ bộ đánh giá những mặt được, những tồn tại, hạn chế trong nội dung một số văn bản đã ban hành ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả công tác chi trả.

Trong phần này, Tiểu đề án có đề cập đến các phương thức chi trả là chi trả trực tiếp và gián tiếp, đã đánh giá được những ưu điểm và hạn chế của từng phương thức nhưng tính pháp lý của phương thức chi trả trực tiếp ở đây lại chưa được làm rõ.

- **Ở phần II.** Trên cơ sở hệ thống hoá các quy định, quy trình chi trả hiện hành, Tiểu đề án đã rút ra được những mặt được và những hạn chế của công tác chi trả (bao gồm một số hạn chế về công tác quản lý và về mẫu biểu quản lý).

+ Về những mặt được, Tiểu đề án đưa ra một số điểm như chi trả đầy đủ, kịp thời; có sự phân cấp, tạo được sự phối hợp giữa cơ quan BHXH và các đại lý chi trả, thấy được vai trò quan trọng của việc ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác chi trả.

+ Về những tồn tại, Tiểu đề án chỉ ra những tồn tại trong công tác quản lý và tồn tại về mẫu biểu quản lý. Ở phần tồn tại về công tác quản lý, được chia làm các mục nhỏ theo từng chế độ, việc phân chia trên là hợp lý để dễ nhận thấy những hạn chế, tồn tại cần phải sửa đổi, bổ sung.

Còn những tồn tại trong các mẫu biểu, Tiểu đề án chỉ ra những bất hợp lý của một số mẫu biểu gây khó cho cơ sở, ảnh hưởng tới công tác chi trả.

Trong phần III. Tiểu đề án đã đưa ra một số đề xuất, kiến nghị về công tác quản lý; sửa đổi, bổ sung mẫu biểu và một số quy định còn vướng mắc trong quá trình thực hiện

Về các quy định quản lý, Tiểu đề án đưa ra 5 giải pháp. Nhìn chung các giải pháp đưa ra là phù hợp theo hướng cải cách hành chính, tuy nhiên các biện pháp trên lại chưa rõ nét, chưa được cụ thể mà mới chỉ dừng lại ở mức chung nhất; chẳng hạn như biện pháp đẩy mạnh cải cách

hành chính, trọng tâm là cải cách thủ tục hành chính, giảm thiểu giấy tờ... nếu chỉ như vậy thì biện pháp này sẽ đúng với mọi hoạt động của ngành chứ không riêng gì công tác chi trả. Vấn đề cần làm rõ ở đây là trong công tác chi trả thì cải tiến, đổi mới cái gì, loại bỏ cái gì... tất cả phải là rất cụ thể thì biện pháp mới có tính thuyết phục và khi đưa vào áp dụng sẽ khả thi.

Về sửa đổi, bổ sung mẫu biểu, Tiểu đề án đề nghị bỏ một biểu và sửa đổi 6 biểu và một sổ nghiệp vụ. Những tồn tại này đã được chỉ ra tương đối cụ thể.

Về một số vướng mắc về chế độ chính sách trong quá trình thực hiện, Tiểu đề án đưa ra 3 vướng mắc cần phải sửa đổi, bổ sung.

Cuối cùng Tiểu đề án đã dự thảo Quyết định sửa đổi, bổ sung một số điều quy định về quản lý, chi trả các chế độ BHXH bắt buộc thuộc hệ thống BHXH Việt Nam.

Ngoài những nội dung trên, tác giả đã soạn thảo Dự thảo Quyết định sửa đổi, bổ sung một số điều quy định về quản lý chi trả các chế độ BHXH bắt buộc và Quyết định của Bộ tài chính về sửa đổi bổ sung chế độ kế toán BHXH để tham khảo. Đây là sự cố gắng của tác giả. Tuy nhiên, nếu đi vào cụ thể từng nội dung thì còn nhiều vấn đề cần phải bàn tiếp.

5. Những nội dung cần làm rõ hơn

Bên cạnh những đóng góp của Tiểu đề án như đã trình bày ở trên, theo tôi Tiểu đề án cần nghiên cứu và làm rõ thêm một số nội dung sau:

5.1. Về kết cấu

Tỷ lệ giữa các phần, mục của Tiểu đề án chưa cân đối, cụ thể phần I còn quá dài 25/49 trang, chiếm tới 51% (từ trang 3 - trang 28), hơn nữa phần này chủ yếu là tổng hợp lại tên và nội dung các quy định hiện hành của Nhà nước và của ngành về công tác chi trả, còn việc phân tích, đánh giá của tác giả trong phần này là quá ít.

5.2. Về nội dung, trong một số mục cần được làm rõ hơn nữa, cụ thể phần những đánh giá về công tác quản lý BHXH trong những năm qua (trang 28) những kết quả đạt được mà Tiểu đề án đưa ra chưa thật nổi bật, còn có sự trùng lặp không cần thiết khi đánh giá về nội dung chi trả

đầy đủ, kịp thời và an toàn (trang 28 và trang 30); một số mẫu biểu và sơ đồ chưa thật sự làm nổi bật nội dung phải đề cập, làm rõ của Tiểu đề án là Hoàn thiện quy chế chi BHXH

(ví dụ biểu số 1 trang 20, biểu số 2 trang 30) ở đây sự phân chia chi tiết như trong mẫu biểu là không cần thiết...

6. Kết luận

Với những đóng góp và hạn chế đã nêu trên, so với yêu cầu của một Tiểu đề án, tôi đề nghị Hội đồng cho nghiệm thu./.

Hà Nội, ngày 17/4/2006

NGƯỜI NHẬN XÉT

Ths. Chu Đức Hoài

LỜI MỞ ĐẦU

Quản lý, chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội là một trong những hoạt động chủ yếu của ngành Bảo hiểm xã hội. Hàng năm, hệ thống Bảo hiểm xã hội Việt Nam quản lý, chi trả cho gần 2 triệu người hưởng các chế độ bảo hiểm xã hội hàng tháng, trên 3 triệu người hưởng trợ cấp bảo hiểm xã hội 1 lần, ốm đau, thai sản và nghỉ dưỡng sức với số tiền chi trả hàng năm gần 20.000 tỷ đồng.

Các đối tượng được chi trả ở 2 nguồn chi trả khác nhau, nguồn ngân sách Nhà nước chi trả cho những người hưởng các chế độ bảo hiểm xã hội trước 1/10/1995, còn nguồn Quỹ bảo hiểm xã hội đảm bảo chi trả cho những người hưởng các chế độ bảo hiểm xã hội từ 1/10/1995 trở lại. Các đối tượng sinh sống rải rác ở các vùng, miền trong cả nước lại có biến động thường xuyên như: thay đổi mức hưởng, hết thời hạn hưởng, chết và thay đổi nơi lĩnh trợ cấp... nên quản lý hết sức phức tạp. Do đó, thực hiện chi trả đến đối tượng được đầy đủ, đúng mức hưởng và đúng thời gian đồng thời quản lý Quỹ BHXH được chặt chẽ, không bị thất thoát là yêu cầu hết sức quan trọng.

Nhận thức được tầm quan trọng của công tác chi trả, ngay từ những ngày đầu thành lập Bảo hiểm xã hội Việt Nam đã có các văn bản quy định, hướng dẫn tạm thời về công tác quản lý, chi trả, tiếp đến là các Quyết định ban hành quy định thay thế cho phù hợp như: Quyết định số 177/BHXH, Quyết định số 2903/1999-QĐ-BHXH và gần đây là Quyết định số 1184/QĐ-BHXH-BC.

Về cơ bản, các quy định trên đã thể chế hoá được các văn bản của Nhà nước về công tác chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội trong từng thời kỳ. Tuy nhiên, để phù hợp với tình hình thực tế hiện nay, thực hiện chương trình cải cách hành chính của Nhà nước và của Ngành, đòi hỏi Bảo hiểm xã hội Việt Nam cần phải nghiên cứu để đổi mới, hoàn thiện hơn nữa công tác quản lý, chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội để phục vụ đối tượng ngày càng tốt hơn, đơn giản hoá các thủ tục hành chính đồng thời quản lý đối tượng và quỹ

BHXH ngày càng chặt chẽ, do đó việc nghiên cứu tiểu đề án “**Hoàn thiện quy chế chi bảo hiểm xã hội**” là hết sức cần thiết.

I. MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU.

- Nghiên cứu thực trạng về quy chế chi các chế độ bảo hiểm xã hội ở Việt Nam hiện nay.

- Trên cơ sở nghiên cứu đưa ra một số giải pháp nhằm hoàn thiện quy chế chi các chế độ bảo hiểm xã hội ở Việt Nam.

II. PHẠM VI NGHIÊN CỨU.

Nghiên cứu các quy định và quy trình quản lý chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội ở Việt Nam hiện nay.

III. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU.

Ngoài phần mở đầu và kết luận, tiểu đề án gồm 4 phần chính sau:

Phần I: Thực trạng về công tác quản lý chi các chế độ bảo hiểm xã hội hiện nay.

Phần II: Đánh giá về công tác quản lý chi các chế độ BHXH trong những năm qua.

Phần III: Một số đề xuất kiến nghị.

Phần IV: Dự thảo các văn bản sửa đổi, bổ sung.